

16 januari 2024

Aan:

College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Drimmelen

Advies over Het opstellen van een participatiebeleid

Geacht College,

De Adviesraad Sociaal Domein waardeert het zeer dat de gemeente tracht op een zorgvuldige en weldoordachte wijze invulling aan zo'n beleid te geven. Een beleid dat permanente aandacht zal vragen.

Om te beginnen

Een van de meest gestelde vragen over participatiedefinities is of informeren en communiceren ook vormen van participatie zijn? Hoewel de meningen hierover verschillen én communicatie erg belangrijk is bij participatie, is het antwoord naar onze mening : nee, participatie gaat echt om het uitoefenen van invloed. Informatie krijgen staat daar niet gelijk aan. Als ogen en oren van de samenleving zien wij nu al veel andere vormen van participatie die wisselend succes hebben.

- Participatie is ook dorpsraden en dorpsinitiatieven in de gemeente Drimmelen. Wij zien en horen dat een aantal het moeilijk hebben.
- Participatie is ook het lange proces omtrent WOZOWE. Dat participatietraject kostte al heel veel tijd, moeite en doorzettingsvermogen vanuit de ASD. En wordt nu verder opgepakt.
- Participatie is ook het project Zorgzame buurt. In dit project komt een professional (gefinancierd vanwege kostenverlaging in de zorg) een soort buurtorganisatie opzetten.

Het zou wenselijk zijn als in het participatiebeleid aandacht is voor al bestaande initiatieven.

De representatieve democratie vormt in Nederland het uitgangspunt van de democratie. De participatieve democratie is een aanvulling hierop. Daarom is het nodig dat de representatieve en de participatieve democratie zich op een goede manier tot elkaar verhouden. Deze zoektocht naar de juiste verhoudingen gaat bijvoorbeeld over de vraag hoe de gemeenteraad of het gemeentebestuur zich verhoudt tot participerende inwoners. De gemeenteraad besluit in meer algemene zin hoe participatie eruitziet (denk aan kaders, beleid of een verordening!). Daarmee creëert de gemeenteraad de ruimte waarbinnen participatie plaatsvindt.

De werkwijzer en denkwijzer participatie

De gemeente wil met de inwoners in gesprek gaan. De gemeente heeft een bureau onderzoek laten doen. Na de zgn. flitspeiling en 2x overleg zijn een denkwijzer en een werkwijzer opgesteld. De opkomst bij de tweede avond was uiteindelijk teleurstellend. Maar het was ook geen concreet doel waarbij men kon participeren.

De verder door een bureau opgestelde werkwijzer geeft aan op welke manier de gemeente met participatie om kan gaan, welke communicatie middelen daarvoor gebruikt kunnen worden en welke vormen er zoals zijn. De denkwijzer bestaat uit een visie op participatie van de gemeente, en de gemeenschap en uitgangspunten voor de manier van werken. Ook wordt de rol omschreven van de ambtelijke organisatie, de gemeenteraad, het college en de inwoners. Op de taakverdeling en of een andere inrichting van het ambtelijk apparaat nodig is gaan we hier niet in. We hebben hierbij wel vragen enkele staan hieronder geformuleerd.

1. Het is ook niet duidelijk of deze participatievisie wel past bij de door ons hier bovengenoemde bestaande voorbeelden participatieprojecten.
2. De vraag is of de gemeente ook kan helpen bij ideeën en plannen van inwoners? In de visie is er sprake van dat betrokkenen (wie zijn dat dan) kunnen meepraten,- denken, adviseren of samenwerken. Maar kunnen zij ook werkelijk participeren?
3. Het participatiebeleid is een uitwerking van de visie Dorpsgericht Werken. Dit is opvatting vanuit het gemeentelijk apparaat over het participeren van de inwoners. Vanuit de ervaringen van de ASD denken wij dat er ook ruimte en invulling gegeven zou moeten worden aan participatie vanuit dorps- en gebiedsgebonden initiatieven.
4. Drimmelen beschikt over een aantal participatiegroepen, bv, ASD en burgerpanel?? Kent de gemeente ook andere al bestaande participatiegroepen en hoe wordt daarmee rekening gehouden?
5. In de praktijk is participatie lastig vorm te geven. Hoe dan wel? Graag overleg met de ASD.
6. Formeel is het beleid alleen bindend voor de gemeente, maar er zijn ook andere organisaties. In de werkwijzer staan ook andere overheids en commerciële organisaties. Worden daarmee ook afspraken gemaakt over bewonersparticipatie?
7. De ambtelijke organisatie is proceseigenaar, maar het college is verantwoordelijk voor de participatieaanpak. Dat vraagt om een open overheid. Is de ambtelijke organisatie daarop toegesneden?
8. De ruimte wordt bepaald met behulp van de participatieladder. (zie advies).
9. Dorps- en wijkraden vormen geen representatieve afspiegeling van de gemeenschap dus hun inzichten worden ook niet zo behandeld. Maar zijn zij juist niet heel belangrijk voor de betrokkenheid van de bevolking?
10. Combinatie van representatieve en participatieve democratie vereist open te staan voor een gezamenlijk leerproces. Hoe gaat de gemeente dat in de praktijk doen??

Het opstellen en invoeren van een op participatie gerichte organisatie is een ingewikkeld proces. We hebben als Adviesraad daar ook al eerder naar gezocht. Daarvoor zijn we vorig jaar op bezoek geweest bij de gemeente Peel en Maas die heeft een interessante bestuursfilosofie. In het jaarplan van de ASD kunt u lezen dat wij in het tweede jaar van ons bestaan gaan na denken over nog betere vormen.

Aanvullende adviezen betreffende het participatiebeleid

Zonder uitputtend te zijn willen we ook opmerkingen meegeven over het concreet maken van het participatie beleid.

1. Basis voor succes voor het participatiebeleid zijn de onderlinge relaties en zeker ook van regels die tevoren duidelijk zijn.
2. Begin met actuele initiatieven, zoals zorgzame buurt, buurthuizen, winkels e.d. Experimenteer bij deze initiatieven met directe democratie. Participatie is niets iets nieuws, gebruik de ervaring.
3. De zgn. participatieladder is een vorm van hoog-laag denken. Het is alsof inwoners onderaan moeten beginnen en pas als men “boven” is zou men de gemeente recht in de ogen kunnen kijken. Terwijl het bij participatie juist gaat om gelijkwaardigheid en daarbij hoort een omgekeerde ladder bij de gemeente.
4. Participatie is een middel en geen doel op zich.
5. De gemeente moet actief het belang uitstralen van het overleg. Het “gemeentelijk apparaat” moet geschikt worden gemaakt voor de participatie door bv. mandatering, goede verslaglegging en soms gewenste fysieke aanwezigheid bij het participatieproces.
6. Participatiebeleid betreft zowel het fysieke als het sociale domein.
7. Het participatiebeleid kan niet alleen bindend zijn voor de gemeente. Tevoren worden daar afspraken over gemaakt. Het right-to-challenge zou ook omgekeerd kunnen werken, bv. de gemeente legt een challenge over een politiek gevoelig of complex onderwerp voor aan de inwoners.
8. De bestuurder moet in gesprek gaan. In onze ogen was het correct dat de burgemeester bij het asieloverleg het gesprek aan ging.
9. De communicatie over de resultaten en vervolgstappen en wat gebeurt met de inbreng is essentieel.
10. Bewoners hebben vaak goede netwerken en hebben soms/vaak meer tijd om zaken uit te werken of voor te bereiden.
11. Zorg dat ambtenaren binnen hun taakpakket de ruimte en bevoegdheden krijgen om werkelijk een participatiebeleid op te zetten en uit te voeren. Te vaak hoort de Adviesraad van ambtenaren dat men “overbelast” raakt en dat het takenpakket vol is. De Adviesraad vraagt zich af of deze overbelasting niet aan te pakken is.

Tenslotte

Mochten over dit advies onduidelijkheden bestaan dan geven we vanzelfsprekend graag een verdere toelichting.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Drimmelen

w.g. Johan Broos
voorzitter ASD

w.g. Gerard v. d. Linden
secretaris ASD

Correspondentieadres: Blauwvlas 11, 4926 DS Lage Zwaluwe
tel.: 06 49962645
E-mail: info@asd-drimmelen.nl